

Αρχική σελίδα>Οικογενειακά και κληρονομικά θέματα>Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας

Στον τομέα της αστικής δικαιοσύνης, οι εκκρεμείς διαδικασίες και δίκες που ξεκίνησαν πριν από τη λήξη της μεταβατικής περιόδου θα συνεχιστούν βάσει του δικαίου της ΕΕ. Βάσει αμοιβαίας συμφωνίας με το Ηνωμένο Βασίλειο, η πύλη e-Justice θα διατηρήσει τις σχετικές πληροφορίες που αφορούν το Ηνωμένο Βασίλειο μέχρι το τέλος του 2022.

Γονική μέριμνα - επιμέλεια των παιδιών και δικαίωμα επικοινωνίας

Σκωτία

1 Τι σημαίνει πρακτικά η έννοια «γονική μέριμνα»; Ποια τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις του έχοντος τη γονική μέριμνα;

Στη Σκωτία, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των γονέων καλούνται «γονεϊκές υποχρεώσεις και γονεϊκά δικαιώματα» (ή PRRs).

Το πρόσωπο που έχει τη γονική μέριμνα τέκνου θα πρέπει, στο μέτρο του δυνατού και προς το συμφέρον του τέκνου:

- να διαφυλάσσει και να προωθήσει την υγεία, την ανάπτυξη και το υπέρτερο συμφέρον του τέκνου·
- να παρέχει στο τέκνο καθοδήγηση και κατευθύνσεις κατά τρόπο κατάλληλο για το στάδιο ανάπτυξης του τέκνου·
- εάν το τέκνο δεν συνοικεί με τον γονέα, να έχει προσωπική επικοινωνία και άμεση επαφή με το τέκνο σε τακτική βάση·
- να ενεργεί ως νόμιμος εκπρόσωπος του τέκνου.

Προς εκπλήρωση των υποχρεώσεών του, το πρόσωπο διαθέτει δικαιώματα. Τα γονεϊκά δικαιώματα είναι:

- η συνοίκηση με το τέκνο ή η κατ' άλλον τρόπο ρύθμιση της κατοικίας του τέκνου·
- ο έλεγχος, η κατεύθυνση ή η καθοδήγηση της ανατροφής του τέκνου, με τρόπο κατάλληλο για το στάδιο της ανάπτυξής του·
- εάν το τέκνο δεν συνοικεί με τον γονέα, η προσωπική επικοινωνία και η άμεση επαφή με το τέκνο σε τακτική βάση·
- η άσκηση καθηκόντων νομίμου εκπροσώπου του τέκνου.

2 Γενικώς, ποιος έχει τη γονική μέριμνα ενός τέκνου;

Η μητέρα του τέκνου ασκεί τη γονική μέριμνα αυτομάτως. Ο πατέρας του παιδιού ασκεί τη γονική μέριμνα εάν:

- ήταν παντρεμένος με τη μητέρα κατά τον χρόνο της σύλληψης ή αργότερα·
- από την 4η Μαΐου 2006 και μετά, καταχώρισε από κοινού με τη μητέρα τη γέννηση του τέκνου του·
- ο ίδιος και η μητέρα συμπλήρωσαν και καταχώρισαν συμφωνία σε προκαθορισμένη μορφή (βλ. απάντηση στην ερώτηση 5 παρακάτω)·
- η άσκησή της του ανατέθηκε από το δικαστήριο.

Οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο την ανάθεση της γονικής μέριμνας επί ανηλίκου.

3 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμούν να ασκούν τη γονική μέριμνα, μπορεί να την ασκεί κάποιος άλλος;

Ναι. Το δικαστήριο μπορεί να αναθέσει τη γονική μέριμνα σε πρόσωπο άλλο από τον γονέα ή να διορίσει επίτροπο του τέκνου.

4 Σε περίπτωση διαζυγίου ή διακοπής της έγγαμης συμβίωσης, με ποιον τρόπο γίνεται η ρύθμιση της άσκησης της γονικής μέριμνας;

Σε περίπτωση διαζυγίου ή χωρισμού των γονέων, το γεγονός αυτό δεν επηρεάζει αφ' εαυτού την άσκηση της γονικής μέριμνας. Εάν οι γονείς δεν μπορούν να συμφωνήσουν για το τι είναι καλύτερο για το τέκνο τους, ένας εξ αυτών ή αμφότεροι μπορούν να ζητήσουν από το δικαστήριο να αποφανθεί. Πρωταρχική μέριμνα του δικαστηρίου πρέπει να αποτελεί το υπέρτερο συμφέρον του τέκνου. Δεν πρέπει να εκδίδει αποφάσεις, εκτός εάν κάτι τέτοιο θα ήταν καλύτερο για το τέκνο από τη μη έκδοση απόφασης. Το δικαστήριο πρέπει επίσης, συνεκτιμώντας την ηλικία και την ωριμότητα του τέκνου, να λαμβάνει υπόψη τυχόν απόψεις που επιθυμεί να εκφράσει το τέκνο.

5 Εάν οι γονείς συνάψουν συμφωνία σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας, ποια τυπική διαδικασία πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου η εν λόγω συμφωνία να είναι νομικά δεσμευτική;

Σε περίπτωση συμφωνίας ανάθεσης της γονικής μέριμνας στον πατέρα, η συμφωνία πρέπει να συνάπτεται με χρήση καθορισμένου εντύπου και να καταχωρίζεται, ώστε να παράγει έννομα αποτελέσματα. Το έντυπο είναι διαθέσιμο στον [ιστότοπο της κυβέρνησης της Σκωτίας](#).

Κάθε γονέας πρέπει να υπογράψει τη συμφωνία παρουσία ενός μάρτυρα ηλικίας 16 ετών και άνω, ο οποίος πρέπει επίσης να υπογράψει τη συμφωνία. Το ίδιο πρόσωπο μπορεί να βεβαιώσει και τις δύο υπογραφές. Η συμφωνία πρέπει να καταχωρίζεται στα δικαστικά μητρώα (Books of Council and Session) ενώ η μητέρα εξακολουθεί να έχει τη γονική μέριμνα που είχε τη στιγμή της υπογραφής της συμφωνίας.

6 Εάν οι γονείς δεν είναι σε θέση να καταλήξουν σε συμφωνία για το θέμα της γονικής μέριμνας, ποιοι εναλλακτικοί τρόποι επίλυσης της διαφοράς προβλέπονται, εκτός από την προσφυγή στη δικαιοσύνη;

Υπάρχουν διάφορες μέθοδοι για την «εναλλακτική επίλυση διαφορών». Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται:

- η οικογενειακή διαμεσολάβηση (στο πλαίσιο της οποίας ο διαμεσολαβητής δίνει στα μέλη της οικογένειας την ευκαιρία να μιλήσουν για τις ανησυχίες τους, να διερευνήσουν επιλογές και να συμφωνήσουν ως προς τα επόμενα βήματα)·
- η διαμεσολάβηση από δικηγόρο (στο πλαίσιο της οποίας ο διαμεσολαβητής είναι δικηγόρος που είναι παράλληλα διαπιστευμένος διαμεσολαβητής)·
- η διαιτησία (στο πλαίσιο της οποίας τα μέρη συμφωνούν να ορίσουν «διαιτητή» για την επίλυση διαφοράς και να δεσμευτούν από την απόφασή του)·
- η εξωδικαστική επίλυση διαφοράς (όπου αμφότερα τα μέρη εκπροσωπούνται από δικηγόρο και οι δικηγόροι συμφωνούν να επιχειρήσουν να επιλύσουν τη διαφορά εξωδικαστικά).

7 Εάν οι γονείς προσφύγουν στη δικαιοσύνη, ποια ζητήματα που αφορούν το τέκνο μπορεί να ρυθμίσει ο δικαστής;

Ο δικαστής μπορεί να αποφανθεί σε σχέση με τα ακόλουθα:

- τις γονεϊκές υποχρεώσεις·
- τα γονεϊκά δικαιώματα·
- την επιτροπεία·
- τη διαχείριση της περιουσίας του τέκνου.

8 Εάν το δικαστήριο αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου αποκλειστικά σε έναν γονέα, αυτό σημαίνει ότι ο εν λόγω γονέας μπορεί να αποφασίζει για οτιδήποτε αφορά το τέκνο χωρίς προηγουμένως να συμβουλευτεί τον άλλο γονέα;

Οποιοσδήποτε ασκεί τη γονική μέριμνα τέκνου πρέπει να συμμετέχει στη λήψη των αποφάσεων που το αφορούν. Αν ο ένας μόνος γονέας ασκεί τη γονική μέριμνα, ο εν λόγω γονέας δύναται να αποφασίζει για όλα τα ζητήματα χωρίς να ζητά τη γνώμη του άλλου γονέα.

9 Εάν το δικαστήριο αποφασίσει ότι οι γονείς ασκούν από κοινού την επιμέλεια του τέκνου, τι σημαίνει αυτό πρακτικά;

Αν και οι δύο γονείς ασκούν την πλήρη γονική μέριμνα του τέκνου, έχουν και οι δύο το δικαίωμα να συνοικεί το τέκνο μαζί τους ή να ρυθμίζουν κατ' άλλον τρόπο την κατοικία του τέκνου. Όταν το τέκνο συνοικεί με έναν εξ αυτών, ο έτερος έχει το δικαίωμα προσωπικής επικοινωνίας και άμεσης επαφής με το τέκνο σε τακτική βάση.

Η γενική αρχή είναι ότι, εφόσον αυτό είναι δυνατόν, αμφότεροι οι γονείς πρέπει να συμβάλλουν στην ανατροφή των τέκνων τους, εφόσον αυτό είναι πρακτικά εφικτό και προς το συμφέρον του τέκνου. Αν οι γονείς δεν μπορούν να καταλήξουν σε συμφωνία, το δικαστήριο μπορεί να καθορίσει με ποιον θα συνοικεί το τέκνο και πότε. Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τη συνοίκηση του τέκνου με διαφορετικά πρόσωπα σε διαφορετικούς χρόνους.

10 Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο (ή άλλη αρχή) στο οποίο κατατίθεται η αγωγή για την άσκηση της γονικής μέριμνας; Ποιες είναι οι τυπικές διαδικασίες και ποια έγγραφα πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα;

i. Οι αγωγές γονικής μέριμνας ασκούνται είτε στο ανώτερο δικαστήριο (εφετείο) (Court of Session) είτε στο πρωτοβάθμιο περιφερειακό δικαστήριο (Sheriff Court). Η αίτηση μπορεί να υποβληθεί στο πλαίσιο τακτικής αγωγής διαζυγίου ή δικαστικού χωρισμού.

ii. Η επιλογή δικαστηρίου είναι ελεύθερη. Εφόσον δεν εκκρεμεί αγωγή διαζυγίου ή δικαστικού χωρισμού, το ανώτερο δικαστήριο (εφετείο) (Court of Session) είναι αρμόδιο να κρίνει αίτηση ρύθμισης της γονικής μέριμνας εφόσον το τέκνο έχει τη συνήθη διαμονή του στη Σκωτία, ενώ το πρωτοβάθμιο περιφερειακό δικαστήριο (Sheriff Court) είναι αρμόδιο εφόσον το τέκνο έχει τη συνήθη διαμονή του εντός της περιφέρειας της κατά τόπον αρμοδιότητας του εν λόγω δικαστηρίου. Στην [ιστοσελίδα της Δικαστικής Υπηρεσίας της Σκωτίας \(Scottish Courts and Tribunals Service\)](#) μπορείτε να βρείτε χάρτη με τις τοποθεσίες των δικαστηρίων, καθώς και κατάλογο με τις διευθύνσεις και τα στοιχεία επικοινωνίας τους.

iii. Οι αιτήσεις γονικής μέριμνας πρέπει να έχουν τη μορφή δικογράφου κλήσης (Summons) στο ανώτερο δικαστήριο (εφετείο) (Court of Session) και εισαγωγικού δικογράφου (Initial Writ) στο πρωτοβάθμιο περιφερειακό δικαστήριο (Sheriff Court). Κάθε δικαστήριο ακολουθεί δικούς του κανόνες οι οποίοι καθορίζουν τον τύπο που πρέπει να ακολουθεί η αίτηση, όπως και στην περίπτωση των αγωγών διαζυγίου. Βλ. απάντηση στην ερώτηση 11 σημείο vi) της σελίδας για το [διαζύγιο](#).

Διατυπώσεις και Έγγραφα

iv. Σε κάθε δικαστήριο, απαιτείται η καταβολή τέλους κατά την κατάθεση της αίτησης. Για πιθανές απαλλαγές από την καταβολή τελών, βλ. απάντηση στην ερώτηση 11 σημείο viii) της σελίδας για το [διαζύγιο](#).

v. Σε όλες τις περιπτώσεις των εν λόγω αιτήσεων θα χρειαστεί να προσκομίσετε απόσπασμα ληξιαρχικής πράξης γέννησης του τέκνου. Το δικαστήριο δεν πρόκειται να δεχθεί φωτοτυπία ή απόσπασμα πιστοποιητικού γέννησης.

11 Ποια διαδικασία ακολουθείται στην περίπτωση αυτή; Υπάρχει διαδικασία κατεπείγοντος;

Δεν προβλέπεται κάποια απλουστευμένη διαδικασία για αιτήσεις αυτού του είδους. Η διαδικασία προβλέπεται στους κανόνες που περιλαμβάνονται στην απάντηση στην ερώτηση 11 σημείο vi) της σελίδας για το [διαζύγιο](#). Εντούτοις, μπορεί να ζητηθεί η λήψη προσωρινών μέτρων, εφόσον αυτό κρίνεται απαραίτητο.

12 Μπορώ να τύχω νομικής συνδρομής για την κάλυψη των εξόδων της διαδικασίας;

Για τις υποθέσεις γονικής μέριμνας προβλέπονται συμβουλές και συνδρομή υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι συνθήκες εκ του νόμου προβλεπόμενες οικονομικές προϋποθέσεις. Νομική συνδρομή σε αστικές υποθέσεις παρέχεται επίσης σε θέματα γονικής μέριμνας, με την επιφύλαξη των τριών κανονικών εκ του νόμου προβλεπόμενων προϋποθέσεων της οικονομικής επιλεξιμότητας, του εύλογου χαρακτήρα και της πιθανής αιτίας.

13 Είναι δυνατή η άσκηση ένδικου μέσου κατά απόφασης για τη γονική μέριμνα;

Ναι.

14 Σε ορισμένες περιπτώσεις, ενδέχεται να απαιτηθεί προσφυγή σε δικαστήριο ή άλλη αρχή για την εκτέλεση απόφασης σχετικής με τη γονική μέριμνα. Ποια διαδικασία εφαρμόζεται στις περιπτώσεις αυτές;

Ενδέχεται να είναι δυνατόν να κινηθεί διαδικασία στο πλαίσιο της ίδιας αγωγής λόγω μη συμμόρφωσης με δικαστική απόφαση. Αν ο αντίδικος δεν συμμορφώνεται, μπορεί να κινηθεί διαδικασία απειθείας προς το δικαστήριο.

15 Τι πρέπει να πράξω για να επιτύχω την αναγνώριση και εκτέλεση σε αυτό το κράτος μέλος απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους;

Εάν επιθυμείτε να εκτελέσετε απόφαση από άλλο κράτος μέλος, το ζήτημα ρυθμίζεται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου (κοινώς γνωστός ως «Βρυξέλλες ΙΙα»). Απόφαση από άλλο κράτος μέλος σχετικά με την άσκηση της γονικής μέριμνας τέκνου είναι εκτελεστή στη Σκωτία όταν (1) έχει υποβληθεί αίτηση και (2) κατά συνέπεια, η απόφαση έχει κηρυχθεί εκτελεστή στη Σκωτία.

Η διαδικασία υποβολής της εν λόγω αίτησης προβλέπεται στο δίκαιο της Σκωτίας. Η αίτηση υποβάλλεται στο ανώτερο δικαστήριο (εφετείο) (Court of Session) και πρέπει να συνοδεύεται από ορισμένα έγγραφα (τα οποία καθορίζονται στον κανονισμό Βρυξέλλες ΙΙα). Πιθανόν να σας φανούν χρήσιμες νομικές συμβουλές για το θέμα αυτό.

Σύμφωνα με τον κανονισμό Βρυξέλλες ΙΙα, υπάρχουν ορισμένες αποφάσεις που είναι εκτελεστές σε άλλα κράτη μέλη χωρίς να απαιτείται η κήρυξη εκτελεστότητας.

16 Σε ποιο δικαστήριο αυτού του κράτους μέλους πρέπει να προσφύγω κατά της αναγνώρισης απόφασης γονικής μέριμνας που εκδόθηκε από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους; Ποια διαδικασία ακολουθείται σε αυτή την περίπτωση;

Εάν επιθυμείτε να προσβάλετε την αναγνώριση απόφασης από άλλο κράτος μέλος, το ζήτημα ρυθμίζεται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2201/2003 του Συμβουλίου (κοινώς γνωστός ως «Βρυξέλλες ΙΙα»). Ο κανονισμός Βρυξέλλες ΙΙα απαριθμεί τους λόγους για τους οποίους δεν αναγνωρίζεται η απόφαση.

Η αίτηση πρέπει να υποβάλλεται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από το δίκαιο της Σκωτίας. Η αίτηση υποβάλλεται στο ανώτερο δικαστήριο (εφετείο) (Court of Session) και πρέπει να συνοδεύεται από ορισμένα έγγραφα (τα οποία καθορίζονται στον κανονισμό Βρυξέλλες ΙΙα). Πιθανόν να σας φανούν χρήσιμες νομικές συμβουλές για το θέμα αυτό.

Σύμφωνα με τον κανονισμό Βρυξέλλες ΙΙα, υπάρχουν ορισμένες αποφάσεις που είναι εκτελεστές και αναγνωρίζονται σε άλλα κράτη μέλη χωρίς να απαιτείται η κήρυξη εκτελεστότητας.

17 Ποιο είναι το εφαρμοστέο δίκαιο στις διαδικασίες γονικής μέριμνας όταν το παιδί ή οι γονείς δεν διαμένουν σε αυτό το κράτος μέλος ή έχουν διαφορετικές ιθαγένειες;

Αν τα δικαστήρια της Σκωτίας κρίνουν ότι έχουν δικαιοδοσία, εφαρμόζουν γενικά το δίκαιο της Σκωτίας. Αν κριθεί ότι ορισμένο ζήτημα διέπεται από συναφές αλλοδαπό δίκαιο το οποίο διαφέρει από το δίκαιο της Σκωτίας, πρέπει να γίνει επίκληση του δικαίου αυτού και να αποδειχθεί το περιεχόμενό του. Σε σπάνιες περιπτώσεις, οι διάδικοι ενδέχεται να επικαλεστούν αλλοδαπό δίκαιο, οπότε το δικαστήριο της Σκωτίας ενδέχεται να λάβει το γεγονός αυτό υπόψη.

Αυτή η ιστοσελίδα είναι μέρος του ιστότοπου [Η Ευρώπη σου](#).

Θα μας βοηθούσαν πολύ [τα σχόλιά σας](#) σχετικά με τη χρησιμότητα των παρεχόμενων πληροφοριών.

**Your
Europe**

This webpage is part of an EU quality network

Τελευταία επικαιροποίηση: 09/08/2021

Την έκδοση αυτής της σελίδας στην εθνική γλώσσα διαχειρίζεται ο αντίστοιχος αρμόδιος επαφής του ΕΔΔ. Οι μεταφράσεις έχουν γίνει από την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι τυχόν αλλαγές που επιφέρει η αρμόδια εθνική αρχή στο πρωτότυπο ενδέχεται να μην έχουν περιληφθεί ακόμα στις μεταφράσεις. Η Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο δεν αναλαμβάνουν καμία απολύτως ευθύνη όσον αφορά πληροφορίες ή δεδομένα που περιέχονται ή αναφέρονται στο παρόν έγγραφο. Βλ. την ανακοίνωση νομικού περιεχομένου για τους κανόνες πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν στο κράτος μέλος που είναι αρμόδιο για την παρούσα σελίδα.